

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

**SHAROF RASHIDOV
NOMIDAGI
SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI**

Ro'yxatga olindi:
№ BD-60310300-1.20
2024 yil "10" 12

"TASDIQLAYMAN"

SamarqandDU rektori:

R.I.Xalmuradov

2024 yil " " "

**KLINIK PSIXOLOGIYA
FAN DASTURI**

Bilim sohasi:	300000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi:	310000 – Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60310300 – Psixologiya

Fan/modul kodi KLP1606		O'quv yili 2026-2027	Semestr 6	ECTS-kreditlar 6
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili o'zbek O'zbek\Rus		Haftadagi dars soatlari 6
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Klinik psixologiya	82	98	180

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad: Talabalarni "klinik psixologiya" – fanining asosiy tushunchalar va mexanizmlar, fenimenlar, kategoriyalar va metodlar, tabiiy psixologik bilimlarining tarkib topishi hamda klinik predmetlar tizimidagi o'rni to'g'risida chuqur, keng qamrovli mustaqil bilimga ega bo'lishga yordam berish.

2. Fanning vazifalari: tibbiyot psixologiyasida me'yor va sog'lomlik bilian bog'liq muammolarning nazariy va amaliy jihatlarini yoritish; patologik manbalar tizimida bir qator umumpsixologik muammolarni hal qilish; psixolog amaliy faoliyati uchun zarur bo'lgan yangi tibbiy-psixologik muammoni aniqlashtirish; bemorga muammoni hal qilish muhimligini real darajasi haqida ma'lumot berish; psixolog-koterapevtning muammoni hal qilishi uchun bemor shaxsini o'rganish usullari; bemor muammosini samarali tarzda yechish maqsadida unda aniq tavsiyalarni shakllantirish; bemor o'z muammosini anglab yetgach, unga qo'shimcha amaliy yordamni joriy etish; - bemorga psixoprofilaktik yo'l- yo'riqlarni o'rgatish hamda psixologik-ma'rifiy ma'lumotlarni berishdir.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-2-mavzu. Tibbiyot psixologiyasining predmeti, maqsadi, vazifalari va o'rganish metodlari

Tibbiyot psixologiyasi fanining maqsadi va vazifalari. Tibbiyot psixologiyasi fanning predmeti, uning asosiy kategoriyalari va metodlari. Maxsus va umumpsixologik tushunchalar. Tibbiy-psixologik bilimlarning tarkib topishi va klinik predmetlar tizimida tutgan o'rni. Tibbiy-psixologik tadqiqot metodlari. Tibbiyot psixologiyasining alohida sohalari. Simptom, simptomatika va sindrom tushunchalari.

3-mavzu. Bemor psixologiyasi

Kasallikning ichki ko'rinishi. Kasallikka munosabat va uning turlari. Kasallikka munosabatning shakllanishidagi asosiy omillar.

4-5-mavzu. Psixosomatik va somatopsixika

Psixosomatik va somatopsixika buzilishlar. Psixosomatik o'zaro munosabatlarga qarashlar tarixi. M.Yakobi qarashlari. Xaynrot yondashuvlari. Psixosomatikaga oid nazariyalar. F.Aleksand. M.Danbar nazariyasi. Konversion simptomlar. Funktsional simptomlar. Psixosomatozlar. Psixosomatik kasalliklar. Zamonaviy psixosomatika holati.

6-mavzu. Yatropatogeniyalar

Yatropatogeniyalar to'g'risida tushuncha. Yatropatogeniyalarning manbalari. Bemor shaxsi. Tibbiyot hodimi shaxsi va uning xatolari. Tibbiyot etika masalalari. Shifokorlik sirini saqlash. Bemor va shifokorning o'zaro munosobatlari. Kasbiy psixik deformatsiya.

7-8 mavzu. Surunkali somatik kasalliklar bilan og'rigan bemorlar psixologiyasi

Yurak-qon tomir kasalliklari bilan og'rigan bemorlar psixologik xususiyatlari. Oshqozon ichak kasalliklari bilan og'rigan bemorlar psixologiyasi. Endokrin kasalliklar bilan og'rigan bemorlar psixologik xususiyatlari. Teri kasalliklarida kuzatiladigan psixologik omillar, holatlar va xususiyatlar. Bolalarda uchraydigan surunkali somatik kasalliklar. Onkologik kasalliklar muammosi. Onkologik kasalliklar nozologiyasi. Onkologik kasalliklar bilan og'rigan bemorlar psixologik xususiyatlari. Surunkali somatik kasalliklar bilan og'rigan bemorlarga psixologik xizmat ko'rsatishni tashkil etish muammolari.

9- mavzu. Klinik-psixologik intervensiya tizimi

Klinik psixologik intervensiya mohiyati. Intervensiyaning asosiy prinsiplari. Turli kasalliklarda klinik-psixologik intervensiyaning o'ziga xos xususiyatlari.

10-11-mavzu: Bilish jarayonlari buzilishlari

Tibbiyot psixologiyasida ong muammolari. Ong buzilishlari. Sopor va koma halatlari. Bosh miya organik kasalliklari va ong buzilishlari. Motorika buzilishlari. Harakatlarni bajarishdagi buzilishlar. Motor buzilishlar turlari. Ataksiya. Idrok, diqqat va xotira buzilishlari. Tafakkur buzilishlari. Umumiy kognitiv buzilishlar.

12-13-mavzu. Ichki regulyatsiya buzilishlari

Emotsional buzilishlar. Motivatsion buzilishlar. Tush ko'rishni izohlash modeli. Uyqu buzilishlari paydo bo'lish sharoitlari. Uyqu buzilishlari psixik kasalliklar rivojlanishining sharti sifatida. Uyqu buzilishlarini oldini olish shartlari.

14-15-mavzu: Tibbiyot hodimlari psixologiyasi

Tibbiyot xodimining o'ziga xos shaxsiy psixologik xususiyatlari. Tibbiyot hodimlarida ro'y beradigan kasbiy-psixik o'zgarishlar. Kasbiy deformatsiya.

16-mavzu: Homiladorlik va tug'ruq

Perinatal psixologiyaning psixologik sohalari. Perinatal psixologiya – psixologiyaning alohida sohasi sifatida. Homiladorlik va tug'ruq psixologiyasi. Perinatal davr psixologiyasi. Akusherlik klinikalari va markazlarida psixologik ish. Bepushtlikning psixologik jihatlar. Reproktiv salomatlikning psixologik jabhalari.

17-mavzu: Surunkali somatik kasalliklar bilan xastalangan bolalar psixologiyasi

Bolalarda surunkali somatik kasalliklarning kelib omillari va ko'rinishlari. Surunkali somatik kasalliklar bilan og'rigan bolalar psixologiyasi. Surunkali somatik kasalliklarning bola ruhiy taraqqiyotiga ta'siri. Surunkali somatik kasalliklar bilan og'rigan bolalarda kuzatiladigan psixologik builishlar. Surunkali somatik kasalliklar bilan xastalangan bolalar bilan psixokonsultativ va psixokorreksional tadbirlarni tashkil etish asoslari. Surunkali somatik kasalliklar bilan og'rigan bolalar rehabilitatsiyasining ijtimoiy-psixologik determinantlari.

18-mavzu. Psixoprofilaktika va psixogigiyena

Psixogigiena va psixoprofilaktika tushunchalari. Aqliy mehnat psixogigienasi. Yosh davrlariga xos psixik kasalliklar psixoprofilaktikasi va psixogigienasi. Maktab o'quvchilarining sog'liq uchun zararli odatlari psixoprofilaktikasi. Sog'lom turmush tarzi. Sog'lom turmush tarzi tushunchasining tashkil topishi, salomatlik bilan bog'liq tavakkalchilik omillari. Reproktiv salomatlikning psixologik asoslari. Salomatlikni saqlashning birlamchi, ikkilamchi, uchlamchi profilaktikasi.

19-mavzu. Klinik psixolog kasbining o'ziga xos xususiyatlari

Klinik psixologlar tayyorlash muammolari. Klinik psixologning kasalliklar nozologiyasidan kelib chiqqan holda kasbiy funksiyalar. Klinik sharoitda qo'llaniladigan metodikalar.

20-mavzu: Klinik psixologiyada psixoterapevtik metodlar

Tibbiyot psixologiyasida psixoterapevtik tadbirlarni o'tkazishning o'ziga xos xususiyatlari va prinsiplari. Psixoterapiyaga ko'rsatmalar. Psixoterapiya o'tkazish qoidalari.

III. Seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Tibbiyot psixologiyasining predmeti, maqsadi, vazifalari va o'rganish metodlari
2. Tibbiyot psixologiyasining predmeti, maqsadi, vazifalari va o'rganish metodlari
3. Bemor psixologiyasi
4. Psixosomatik va somatopsixika

5. Psixosomatik va somatopsixika
6. Yatropatogeniyalar
7. Surunkali somatik kasalliklar bilan og'rgan bemorlar psixologiyasi
8. Surunkali somatik kasalliklar bilan og'rgan bemorlar psixologiyasi
9. Klinik-psixologik intervensiya tizimi
10. Bilish jarayonlari buzilishlari
11. Bilish jarayonlari buzilishlari
12. Ichki regulyatsiya buzilishlari
13. Ichki regulyatsiya buzilishlari
14. Uyqu buzilishlari
15. Tibbiyot xodimlari psixologiyasi
16. Tibbiyot xodimlari psixologiyasi
17. Homiladorlik va tug'ruq
18. Surunkali somatik kasalliklar bilan xastalangan bolalar psixologiyasi
19. Psixoprofilaktika va psixogigiena
20. Klinik psixolog kasbining o'ziga xos xususiyatlari
21. Tibbiyot psixologiyasida psixoterapevtik metodlar

Seminar mashg'ulotlarida guruhlarda ishlash, mustaqil fikrni bayon etish, guruh taqdimotini amalga oshirishni o'rganadilar.

Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini seminar mashg'ulotlari orqali yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustahkamlashga erishish, tarqatma materiallaridan foydalanish orqali talabalar bilimini oshirish, mavzular bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

IV, Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Kasallik va norma tushunchalari.
2. Aqliy mehnat psixogigienasi.
3. Yosh davrlariga xos psixik kasalliklar psixoprofilaktikasi va psixogigienasi.
4. Maktab o'quvchilarining sog'liq uchun zararli odatlari psixoprofilaktikasi.
5. Salomatlikni saqlashning birlamchi va ikkilamchi profilaktikasi.
6. Psixoterapiya ko'rsatmalar.
7. Tibbiyot psixologiyasiga oid ilk psixologik qarashlar.
8. Psixik salomatlik va psixik buzilishlar.
9. Klinik va neyropsixologik sindrom.
10. Tafakkur buzilishlari.
11. Apatiya, depressiya xavotirlanish.

12. Uyqu buzilishlari klassifikatsiyasi.
  13. Perinatalogiyada psixologik xizmatni tashkil etish.
  14. Tibbiyotda etika va deontologiya muammolari.
  15. Maktab o'quvchilarining sog'liq uchun zararli odatlari psixoprofilaktikasi.
  16. Sog'lom turmush tarzi.
  17. Reproduktiv salomatlikning psixologik asoslari.
  18. Neyropsixologiya va uning rivojlanish tarixi.
  19. Patopsixologiyaning psixiatriya bilan bo'lgan munosabati.
  20. Tibbiyot psixologiyasining alohida sohalari.
  21. Kasalliklarning yuzaga kelishida psixologik omillar roli.
  22. Xarakter va kasallikni kechinish.
  23. Yatropotogeniya.
  24. Kasallik, shaxs, psixogigiena va psixoprofilaktika.
  25. Emotsional buzilishlar.
  26. Kognitiv jarayonlar buzilishlari.
  27. Depressiya: kelib chiqishi va oqibatlari.
  28. Xavotirlanish va qo'rquv: norma va patologiya muammolari.
  29. DESG: muammo va echimlar.
  30. Bolalar bilan psixokorreksion ishlarni tashkil etish.
  31. Bilish jarayonlari buzilishidan psixokorreksiya.
  32. Shifokor- bemor muomalasining psixologik xususiyatlari. Shifokor- bemor munosabatlarini shakllantirishda psixologiyaning o'rni.
  33. Klinik psixologlar faolliyatining asosiy jihatlari.
  34. Klinik psixologlarning psixoprofilaktik va psixokorreksion, rehabilitatsion faoliyatda ishtirok etishi.
  35. Klinik psixologlarning ilmiy-tekshirish faolliyatini sohalari.
  36. Ayollarda klimaks davri kasalliklari.
  37. Klinik psixologlarning psixoprofilaktik va psixokorreksion, rehabilitatsion faoliyatda ishtirok etishi.
  38. Neyropsixologiyaning rivojlanishida A.R. Luriya xizmatlari.
  39. B.V. Zeygarnikning patopsixologiya taraqqiyotiga qo'shgan hisssasi.
  40. Tibbiy madaniyatni shakllantirish muammolari.
- Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan prezentatsiyalar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

3. **V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)**
Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:
  - Klinik psixologiyaning fanlar tizimidagi o'rni, ularning rivojlanish istiqbollari haqida;

	• Klinik-psixologik tadqiqotlarni tashqil etish, o'tkazish metodlari va uning vositalaridan foydalana olish; • Klinik psixologiyani tizimlari, tamoyillari, mexanizmlari, kategoriyalari haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi</i>; • Klinik psixologiya nazariyasi va metodologiyasiga aloqador tizimlar, kategoriyalar, mexanizmlar, qonuniyatlar, asosiy holatlar; • Turli kasalliklarning kelib chiqishi, kelishi va davolash jarayonida psixologik omillarning roli haqida; • Turli somatik kasalliklarda yuzaga keladigan psixologik o'zgarishlarning o'ziga xos xarakteristikasi haqida <i>bilimlarga ega bo'lishi</i>; • bemor shaxsi psixologiyasini o'rganish, kognitiv buzilishlari aniqlash bo'yicha tadqiqotlar olib borish, turli psixologik buzilishlarni korreksiya qilish usullarini qo'llay olish bo'yicha <i>ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak</i>;
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari. • Ma'ruzalar; • Interfaol keys-stadilar; • Seminar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • Guruhlarda ishlash; • Taqdimotlarni qilish;
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan muammolar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazarot shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirishi zarur.
6.	Asosiy adabiyotlar. 1. O.S.Qodirov Umumiy psixologiya (o'quv qo'llanma) Samarqand 2022 yil "Sam DU" nashiryoti 2. E.G'. G'oziyev Ontogenez psixologiyasi (o'quv qo'llanma) Toshkent 2020 yil " NIF MSh" nashiryoti 3. A.K. Shamshetova, R.N. Melibayeva, X.E. Usmanova, I.O. Xaydarov Umumiy psixologiya (o'quv qo'llanma) Toshkent 2018 yil "Barkamol fayz media" nashiryoti 4. Z.T. Nishanova Psixologik xizmat. (o'quv qo'llanma) Toshkent 2007 yil "Yangiyul poligraph service" nashiryoti. 5. N.S.Jo'rayev, D.A. Saliyeva, N.A.Sultonova, Psixologiya tarixi (Darslik) Toshkent 2019 yil. 6. O.S.Qodirov, Sh.Hotamov, Ijtimoiy psixologiya (Darslik) Samarqand 2023 yil 7. P.I.Ivanov, M.E. Zufarova, Umumiy psixologiya (Darslik) Toshkent 2018 yil. 8. I.P.I.Ivanov, M.E. Zufarova, Umumiy psixologiya (Darslik) Toshkent 2008 yil 9. E.G'. G'oziyev Umumiy psixologiya (darslik) Toshkent 2020 yil "Asian Book

House" nashriyoti

10. . Z.Ibodullayev, Tibbiyot psixologiyasi (Darslik) Toshkent 2019 yil.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi" to'g'risidagi PF-60-sonli Farmoni. – Toshkent. - 243 b.
2. Лурия А.Р. Основы нейропсихологии. М.2018
3. Лурия А.Р. Внутренняя картина болезни И ятрогенный заболевания. М. 2018.
4. Психотерапевтическая энциклопедия. Под ред. Карвасарского М. 2018 г.
5. Перре Г., М.Бауман Клиническая психология. М. 2019 й.
6. Илхамова Д.И. Медицинская психология. Т. 2017.
7. Карвасарский В.Д. Клиническая психология. М. 2019.
8. Менделейвич. Д. Клиническая психология. М. 2019.
9. Barotov Sh.R. Umumiy psixologiya. -Toshkent. Darslik.: "Navro'z" nashriyoti, 2020. – 401 b.

Axborot manbalari:

10.<http://psixologiyabuxdu.uz/>

11.<http://elib.buxdu.uz/>

12.<http://ziyonet.uz/>

7.	Fan dasturi Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti O'quv-uslubiy kengashining 2024-yil 16-avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida 1-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: Sharof Rashidov nomidagi SamDU, "Amaliy psixologiya" kafedrasi o'qituvchilari; dots.O.J.Suyunov, dots.S.Sh.Ummatova, dots.A.M.Shonazarov, ass.Sh.A.Kuchiboyev ass. F.F. Akilovlar.
9.	Taqrizchilar: SamDU, "Amaliy psixologiya" kafedrasi mudiri, dots.O.S.Qodirov Samarqand davlat tibbiyot universiteti Pedagogika-psixologiya kafedrasi dotsenti D.U.Mamadiyorova

Rais:

dots. M.Normamatova

Kafedra mudiri:

dots. O.S.Qodirov

Fakultet dekani

dots. A.Q. Aymatov

TASDIQLAYMAN

SamDU o'quv ishlari bo'yicha prorektori:

A.S.Soleev

2024-yil

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti "Amaliy psixologiya" kafedrası dotsenti A.M.Shonazarov tomonidan tayyorlangan "Klinik psixologiya" faniga tuzilgan fan dasturiga

TAQRIZ

"Klinik psixologiya" fanida fan dasturi oily ta'lim muassasasida o'quv jarayonlarini tashkil etishda talabalarga "Klinik psixologiya" bilimlar berish, har bir inson va butun bir jamiyat psixik salomatligini saqlab qolishga mo'ljallab tuzib chiqilgan. Fan dasturi oily ta'lim muassasalarida fanni tashkil etishda fanning vujudga kelish tarixi, dolzarbligi, maqsad va vazifalari, fan bo'yicha bilim, ko'nikma va malakaga qo'yilgan talablar, fanning mohiyati ochib berilgan. Fan dasturida fan yuzasidan mavzular ketma-ketligi, fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar hamda murakkablik darajasi ishlab chiqilgan. Bundan tashqari talabalarga shaxsning bilish jarayonlari, hissiy-irodaviy sifatlari, individual-psixologik xususiyatlari, ichki regulatsiya, shaxs va faoliyat shuningdek, kasbiy ko'nikmalar va ilmiy dunyoqarashni shakllantirish muammolariga alohida e'tibor qaratilgan.

Talabalarga "Klinik psixologiya" fanining predmeti, maqsad va vazifalari, fanning yuzaga kelish tarixi, ushbu fan taraqqiyotiga turli olimlarning qo'shgan hissasi, miya va psixika, psixikaning nerv-fiziologik asoslari, shaxs, faoliyat, kognitiv jarayonlar, jumladan, diqqat, xotira, xayol, sezgi, idrok, nutq, tafakkur jarayonlari, shaxsning hissiy irodaviy sifatlari hamda individual psixologik xususiyatlariga doir umumiy bilimlar shakllantiriladi. Fan dasturi tayyorlash davomida oliy ta'lim sifatini ta'minlash jarayonlarida ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganib chiqqan holda oliy ta'lim tizimida fanning yutuqlarini tatbiq etish yuzasidan mavzular ishlab chiqilgan. Oliy ta'lim tizimi, universitetda ta'lim sifatini ta'minlashda hozirda mavjud bo'lgan real mavzular muammolari aniqlangan va tavsiyalar berilgan.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti "Amaliy psixologiya" kafedrası dotsenti A.M.Shonazarov tomonidan tayyorlangan "Klinik psixologiya" faniga tuzilgan fan dasturini chop qilish va Psixologiya (barcha) bakalavriyat ta'lim yo'nalishi talabalariga dars o'tishda mutaxassislik fani sifatida foydalanish mumkin.

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Pedagogika-psixologiya kafedrası dotsenti,

**Psixologiya fanlari bo'yicha
falsafa doktori (PhD):**

D.U.Mamadiyarova
Boshlig'i

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti “Amaliy psixologiya” kafedrasi dotsenti A.M.Shonazarov tomonidan tayyorlangan “Klinik psixologiya” faniga tuzilgan fan dasturiga

TAQRIZ

Ushbu fan dasturi oily ta’lim muassasasida o’quv jarayonlarini tashkil etishda talabalarga “Klinik psixologiya” bilimlar berish, har bir inson va butun bir jamiyat psixik salomatligini saqlab qolishga mo’ljallab tuzib chiqilgan. Fan dasturi oily ta’lim muassasalarida fanni tashkil etishda fanning vujudga kelish tarixi, dolzarbligi, maqsad va vazifalari, fan bo’yicha bilim, ko’nikma va malakaga qo’yilgan talablar, fanning mohiyati ochib berilgan. Fan dasturida fan yuzasidan mavzular ketma-ketligi, fanni o’qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar hamda murakkablik darajasi ishlab chiqilgan. Bundan tashqari talabalarga shaxsning bilish jarayonlari, hissiy-irodaviy sifatlari, individual-psixologik xususiyatlari, ichki regulyatsiya, shaxs va faoliyat shuningdek, kasbiy ko’nikmalar va ilmiy dunyoqarashni shakllantirish muammolariga alohida e’tibor qaratilgan.

Fan yuzasidan talabalarga “Klinik psixologiya” fanining predmeti, maqsad va vazifalari, fanning yuzaga kelish tarixi, ushbu fan taraqqiyotiga turli olimlarning qo’shgan hissasi, miya va psixika, psixikaning nerv-fiziologik asoslari, shaxs, faoliyat, kognitiv jarayonlar, jumladan, diqqat, xotira, xayol, sezgi, idrok, nutq, tafakkur jarayonlari, shaxsning hissiy irodaviy sifatlari hamda individual psixologik xususiyatlariga doir umumiy bilimlar shakllantiriladi. Fan dasturi tayyorlash davomida oliy ta’lim sifatini ta’minlash jarayonlarida ilg’or xorijiy tajribalarni o’rganib chiqqan holda oliy ta’lim tizimida fanning yutuqlarini tatbiq etish yuzasidan mavzular ishlab chiqilgan. Oliy ta’lim tizimi, universitetda ta’lim sifatini ta’minlashda hozirda mavjud bo’lgan real mavzular muammolari aniqlangan va tavsiyalar berilgan.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti “Amaliy psixologiya” kafedrasi dotsenti A.M.Shonazarov tomonidan tayyorlangan “Klinik psixologiya” faniga tuzilgan fan dasturini chop qilish va Psixologiya (barcha) bakalavriyat ta’lim yo’nalishi talabalariga dars o’tishda mutaxassislik fani sifatida foydalanish mumkin.

**Sharof Rashidov nomidagi
Samarqand davlat universiteti
“Psixologiya” kafedrasi mudiri,
Psixologiya fanlari bo’yicha
falsafa doktori, dotsent**

**Qodirov Obid
Safarovich**